

KESKKONNAMINISTEERIUM

Eesti elanike keskkonnateadlikkuse uuring 2016

Tellija: Keskkonnaministeerium
Esitlus 24.08.2016

Turu-uuringute AS

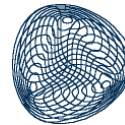
Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn, Estonia

Phone: +(372) 585 29 700

E-mail: post@туру-uuringute.ee

www.turu-uuringute.ee

Jätk varasematele samalaadsetele uuringutele (**2010, 2012, 2014**).

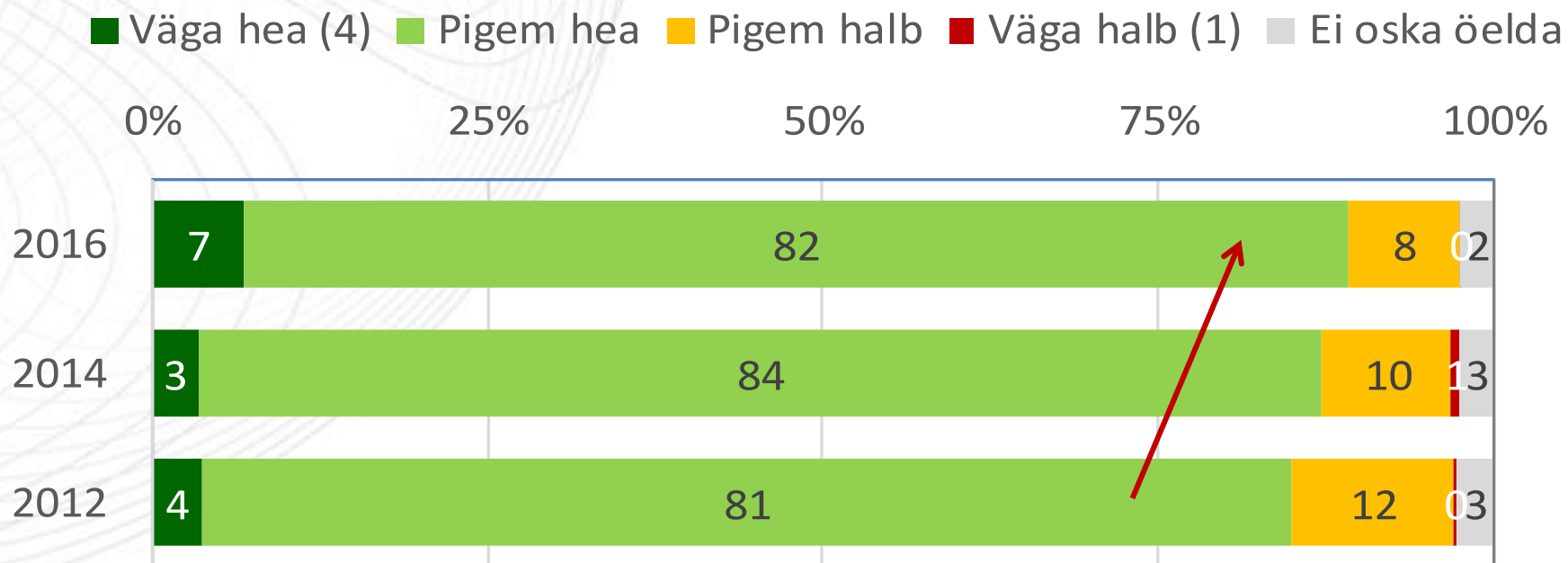
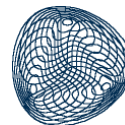
Uuringu teemad:

- Hinnangud praegusele keskkonnaolukorrale, peamised probleemkohad;
- Arusaamad Eesti keskkonnakaitsest;
- Suhtumine erinevatesse energiaallikatesse;
- Keskkonnasõbralik käitumine;
- Keskkonna-alane informeeritus, infoallikad;
- Keskkonnainstitutsioonide usaldusväärsus ja Keskkonnaministeeriumi kuvand;
- Ökomärgiste tundus;
- Suhtumine kliimamuutustesse.

Silmast-silma elanikkonnaküsitlus, 1003 vastajat vanuses 15+.

Küsitlus toimus 9.- 23. mail.

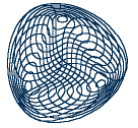
Eesti keskkonna seisundit tervikuna hindab heaks 89% ning halvaks 8% elanikest

Hoiakud negatiivsemad **Ida-Virumaal**: 23% peab keskkonna olukorda halvaks

Hinnangutes keskkonnavaldkondade olukorrale Eestis suuri muutusi pole

Aritm. keskmised skaalal: 1=väga halb; 4=väga hea

● 2016
1,00

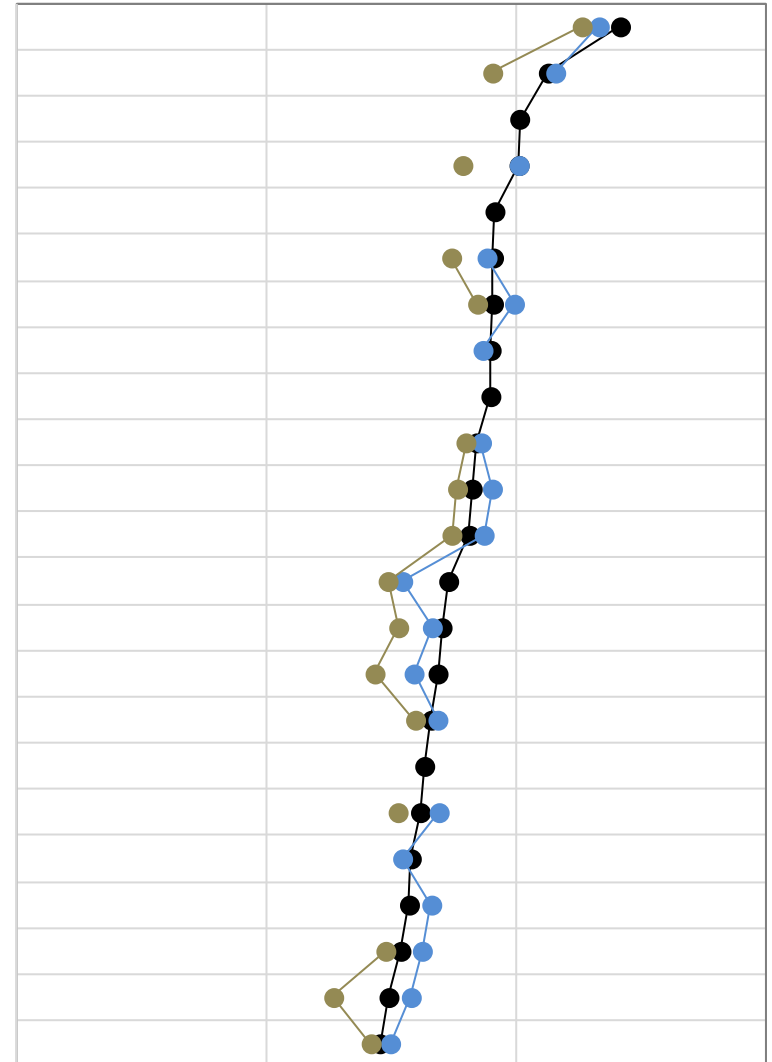
● 2014
2,00

● 2012
3,00

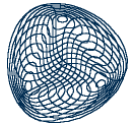
4,00

Enam tähelepanu vajab inimeste arvates:

- Omal käel Eesti loodusega tutvumise võimalused
- Puhta joogivee kättesaadavus
- Keskkonna-alase huvihariduse kättesaadavus
- Välisõhu puhtus
- Harrastuskalapüügi võimalused
- Reovee puhastamine
- Korraldatud jäätmevedu
- Jäätmete taaskasutus
- Hais väliskeskkonnas
- Loodusväärtuste kaitsmine
- Jahinduse korraldus
- Müra väliskeskkonnas
- Uute ehituste rajamisel arvestamine mõjuga kk-le
- Prügi kogumine liikide järgi
- Suurte tööstuste poolt kk saastamise vältimine
- Jõgede ja järvede puhtus
- Kutselise kalapüügi võimalused
- Metsade majandamine
- Kliimamuutuste leevendamine
- Loodusressursside säästlik kasutamine
- Siseveekogude kalastiku olukord
- Maavarade kaevandamine
- Mere puhtus

Pea kõigi valdkondade olukorda hinnati sagedamini heaks kui halvaks, erandiks mere puhtus ja maavarade kaevandamine, kus negat. ja posit. hinnanguid oli võrdselt

Enam negatiivseid kui positiivseid hinnanguid regiooniti:

- **Mere puhtus:** Tallinn, Põhja-Eesti ja Ida-Virumaa
- **Maavarade kaevandamine:** Põhja-, Lääne- ja Kesk-Eesti
- **Siseveekogude kalastiku olukord:** Põhja- ja Lääne-Eesti, Ida-Virumaa
- **Loodusressursside säästlik kasutamine:** Ida-Virumaa
- **Metsade majandamine:** Kesk-Eesti (negat. hinnanguid palju ka Põhja-Eestis ja Ida-Virumaal)
- **Kutselise kalapüügi võimalused:** Põhja-Eesti
- **Suurte tööstuste poolt keskkonna saastamise vältimine:** Ida-Virumaa

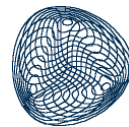
Tuleks inimeste arvates esmajoones tähelepanu pöörata:

Tallinn: mere puhtus (43%)

Ida-Virumaa: jõgede-järvede puhtus (42%)

Ülejäänud regioonides sedavõrd selgelt eristuvaid valdkondi ei ilmnenud.

Keskkonnakaitse vajalikkust mõistetakse ning antud vallas on täheldatud positiivseid arenguid

Elanikest **92%** nõustub, et ilma loodust säästmata pole võimalik järjepidevalt majandust arendada (täiesti nõus 2016 a. 53%, 2014 a. 40%)

... **77%** arvab, et Eesti inimesed on muutunud keskkonna suhtes tähelepanelikumaks ja oskavad loodust paremini hoida (täiesti nõus 2016 a. 22%, 2014 a. 15%)

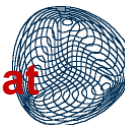
... **76%** on nõus, et Eestis on loodud head tingimused ohtlike jäätmete äraandmiseks

... **64%** arvab, et Eestis on laialdaselt kasutusele võetud nn rohelisi tehnoloogiaid, mis säästavad loodusressursse

.... **46%** arvab, et elektritootmise juures on kõige olulisem, et see **oleks keskkonnale võimalikult väikese kahjuga** (sagedamini nooremad in-d)
Odavust peab kõige olulisemaks **31%** (varem 36-40%) (sagedamini eakamad või muukeelsed in-d)
ja **sõltumatust välismaistest allikatest 23%** (sagedamini eestikeelsed in-d ning keskealsed või vanemad).

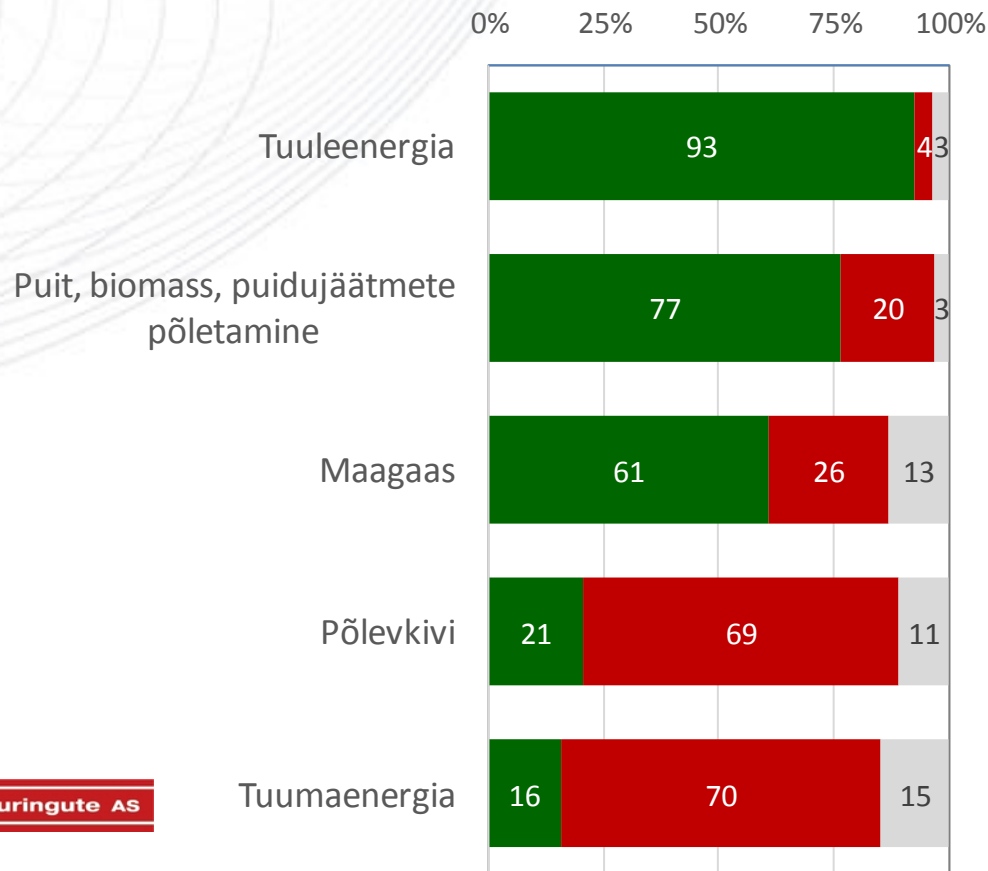

Energiaallikana pooldatakse kõige enam tuuleenergiat, kõige vähem tuumaenergiat

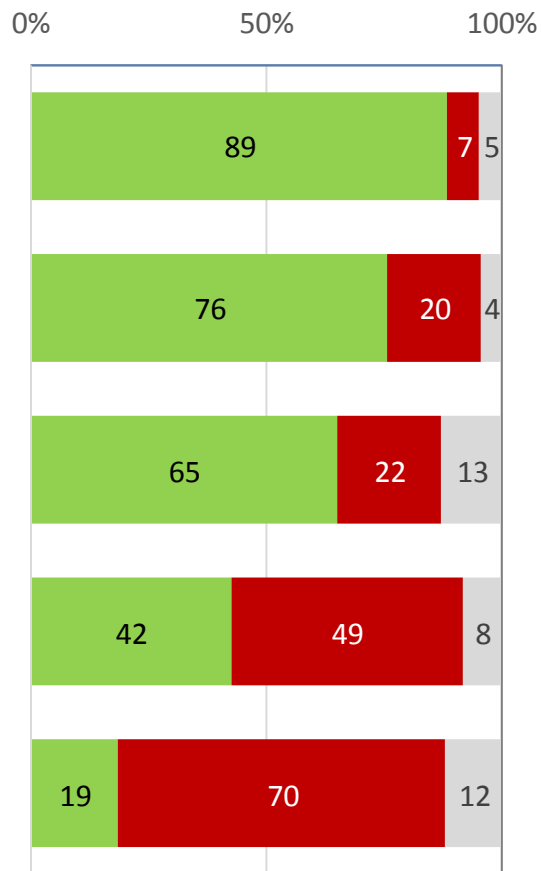
Hinnangud keskkonnasõbralikkusele

- Keskkonnasõbralik/pigem keskkonnasõbralik
- Täiesti/pigem keskkonnavaenulik
- Ei oska öelda

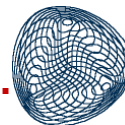

Kas pooldab selle laialdast kasutuselevõttu?

- Väga/pigem pooldan
- Pigem/üldse ei poolda
- Ei oska öelda

Keskkonnasäästlik käitumine pole alati seotud keskkonnasäästliku mõtteviisiga...

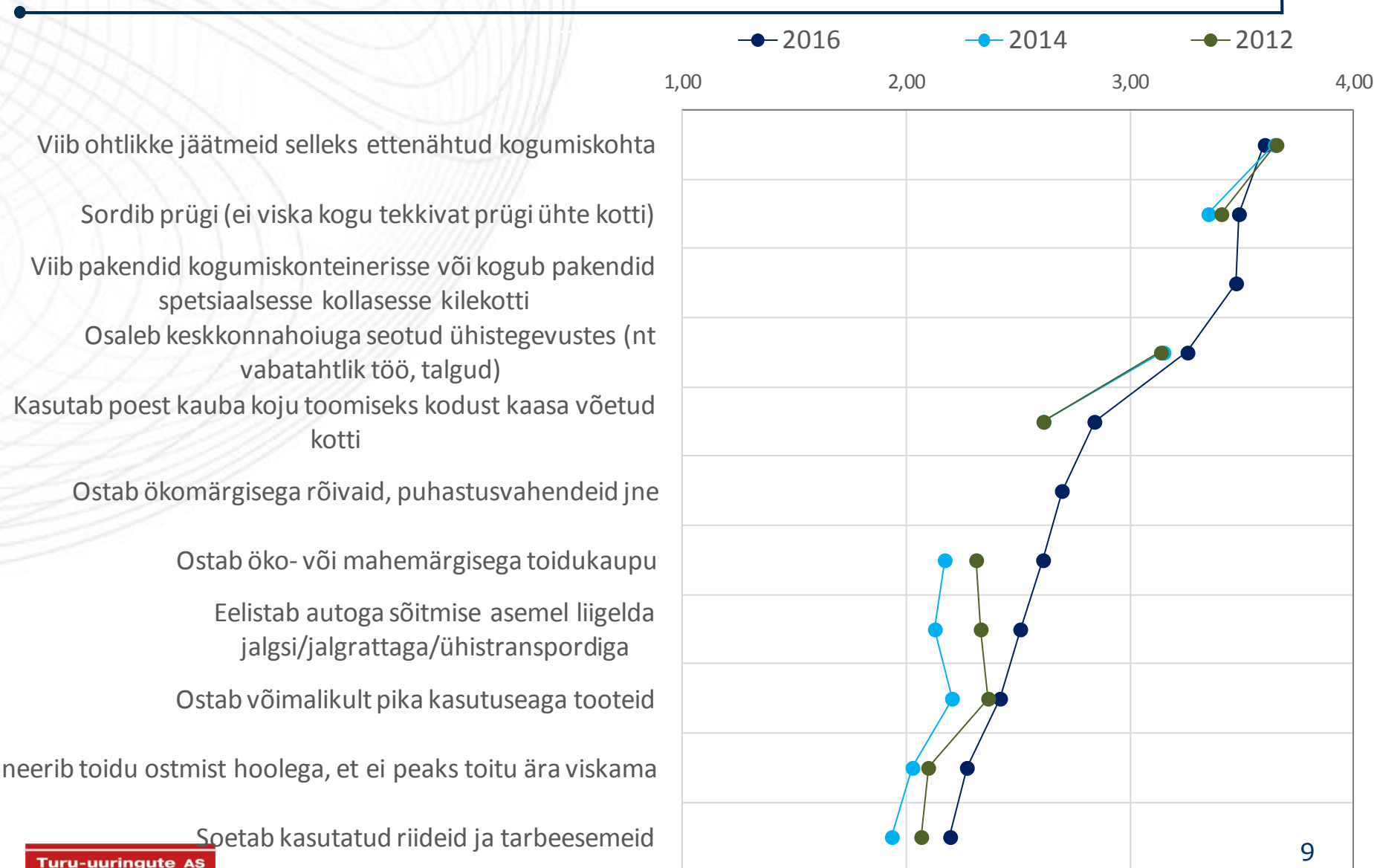
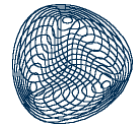
	Sageli	Kokku	Ajendiks keskkonnakaitseline aspekt
Planeerib toidu ostmist hoolega, et ei peaks toitu ära viskama	74%	92%	36%
Viib ohtlikke jäätmeid selleks ettenähtud kogumiskohta	69%	92%	92%
Kasutab poest kauba kojutoomiseks kodust kaasa võetud kotti	68%	90%	61%
Sordib prügi (ei viska kogu tekkivat prügi ühte kotti)	66%	89%	90%
Viib pakendid kogumiskonteinerisse või kogub pakendid spetsiaalsesse kollasesse kilekotti	55%	77%	89%
Eelistab autoga sõitmise asemel liigelda jalgsi/jalgrattaga/ühistranspordiga	49%	80%	42%
Ostab võimalikult pika kasutuseaga tooteid	45%	74%	40%
Soetab kasutatud riideid ja tarbeesemeid	31%	72%	27%
Ostab öko- või mahemärgisega toidukaupu	21%	68%	46%
Ostab ökomärgisega rõivaid, puhastusvahendeid jne	16%	56%	52%
Osaleb keskkonnahoiuga seotud ühistegevustes (nt vabatahtlik töö, talgud)	13%	54%	80%

Keskkonnasäästlikumalt käituvad: **naised**, **eestikeelsed** elanikud, **kõrgharidusega** inimesed.

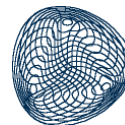
Ajas veidi sagenenud kasutatud riiete ja tarbeesemete soetamine (2014: sageli 27%) ja öko/mahemärgisega toidukaupade ostmine (2014: sageli 14%)

... kuid siiski on keskkonnasäästlikkust hakatud teadvustama senisest enam

Keskkonnasäästliku käitumise ajendid, hinnangute aritm. keskmised skaalal 1-4 (4=kindlasti keskkonnakaitseline aspekt, 1=kindlasti muu aspekt)

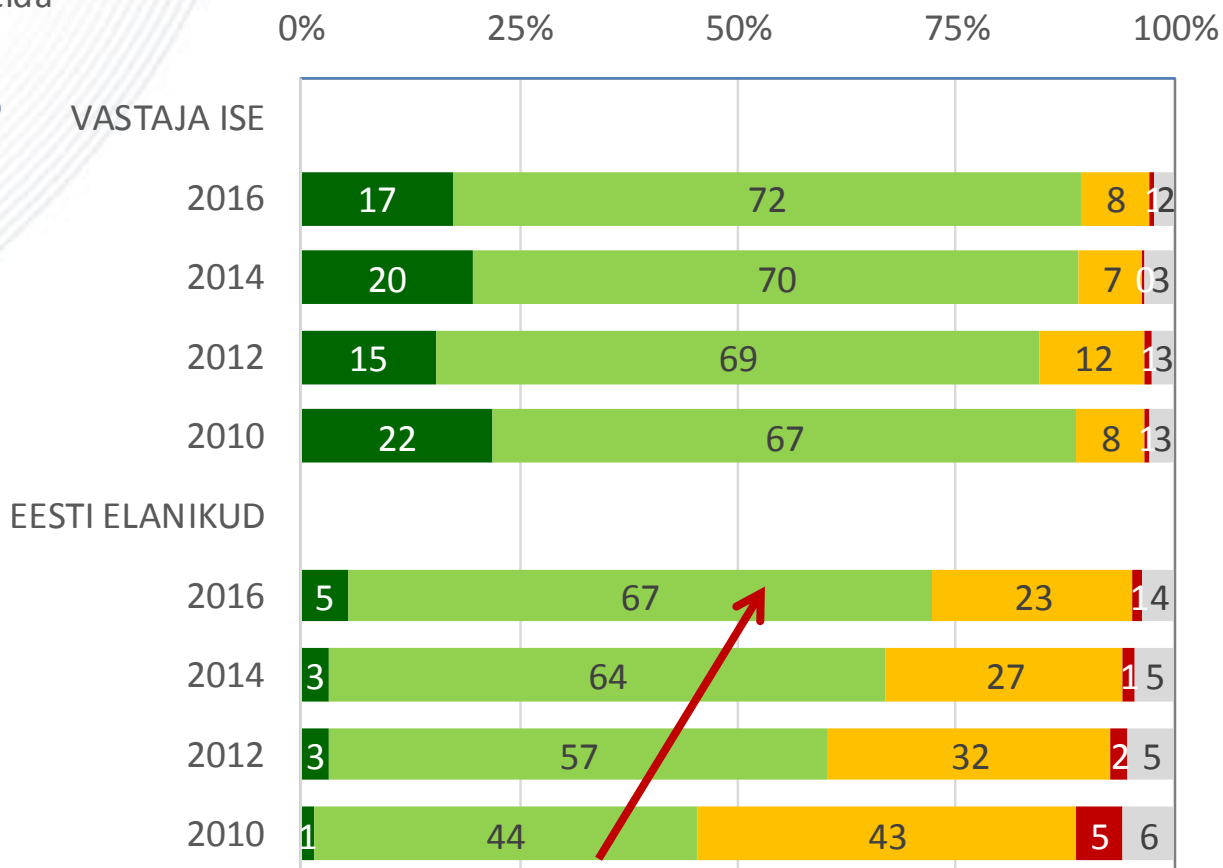
Enda käitumist peetakse keskkonnateadlikumaks kui teiste oma

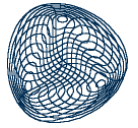
- Väga keskkonnateadlik(ud)
- Pigem keskkonnateadlik(ud)
- Pigem ei ole keskkonnateadlik(ud)
- Ei ole üldse keskkonnateadlik(ud)
- Ei oska öelda

Oma käitumist hindab keskkonnateadlikuks 89%, teiste käitumist 72%. Hinnangud teistele ajalises võrdluses siiski paranenud.

Vähem keskkonnateadlikuks hindavad end alla 30-aastased, muukeelsed ning Ida-Virumaa elanikud

Matkaradade külastatavus on suurenenud ning huvi keskkonna-alase teabe vastu jätkuvalt kõrge

Elanikest **55%** käinud 12 kuu jooksul loodusõpperadadel või matkaradadel (2014: 45%)
Loodus- ja keskkonnahariduslike keskuste ja ürituste külastajaid vähem (keskused: 39%,
üritused: 27%).

Huvi keskkonna-alase teabe saamise vastu on kõrge:

teabest oma kodukoha ja Eesti keskkonnaseisundi kohta huvitus **94%** elanikest

teabest EL riikide keskkonnaseisundi kohta 79%

teabest kogu maailma keskkonnaseisundi kohta 75%

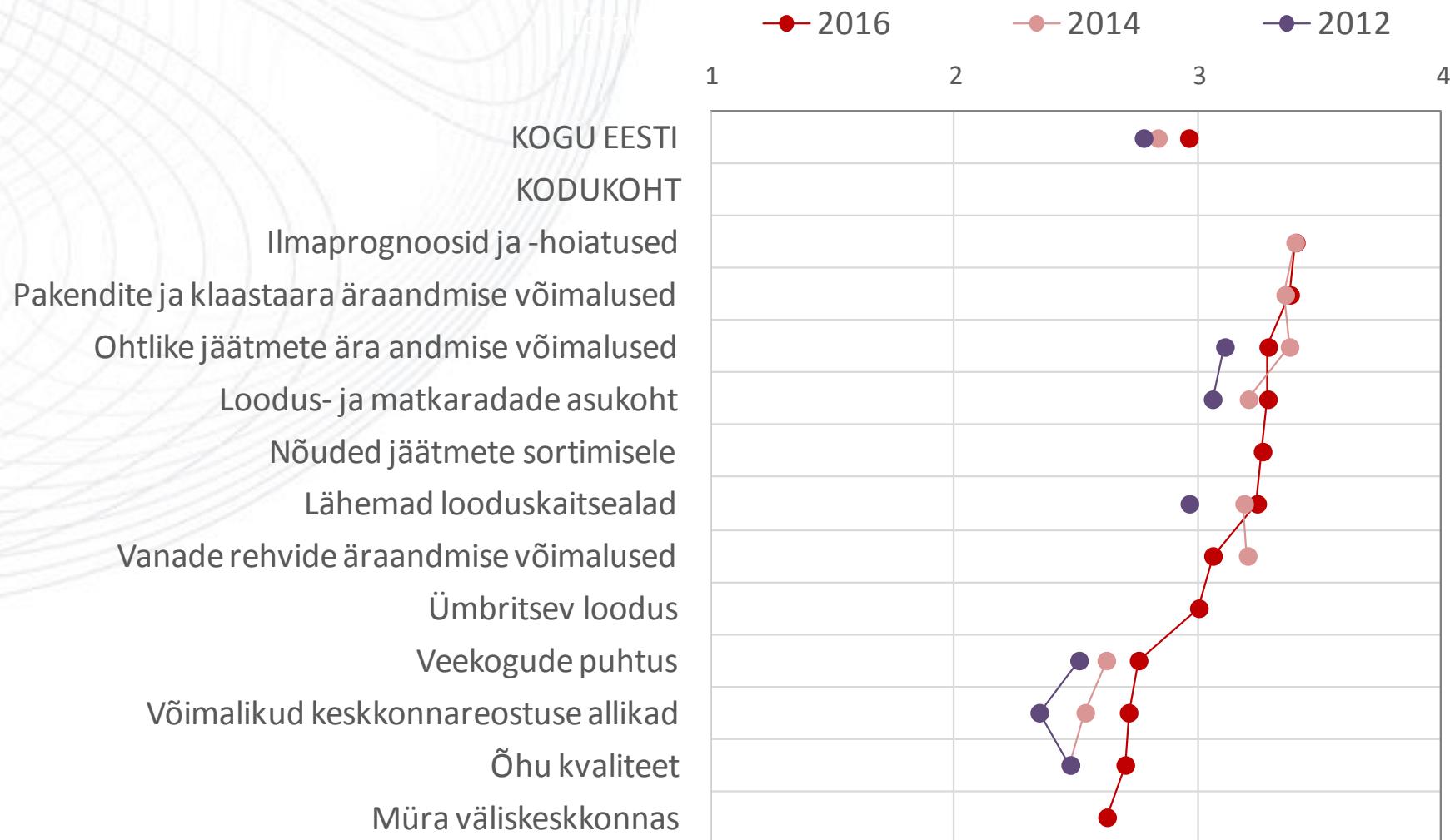
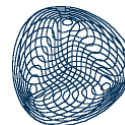
Kõige enam tuntakse huvi:

veekogude ja joogivee puhtuse,
õhu puhtuse
ilma/kliima
metsade (majandamise) kohta.

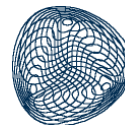
Keskkonna-alase teabe kättesaadavusega ollakse valdavalt rahul, üldjuhul on hinnangud ajas paranenud

Skaala 1-4, kus 1 = ei ole üldse kättesaadav ning 4 = täiesti kättesaadav

Info kättesaadavusega vähem rahul muukeelsed, madalama sissetulekuga in-d või interneti mitte-kasutajad. Regiooniti hinnangud info kättesaadavusele 12 madalamad Ida-Virumaal ja Põhja-Eestis

Keskkonna-alast teavet saadakse peamiselt televisioonist

Keskkonna-alase teabe saamise allikad:

Telesaated ja –klipid (53%) – peamiselt Osoon ja uudistesaaed

Sõbrad, perekond, tuttavad (31%)

Kohalikud valla/linna ajalehed (30%)

Uudisteportaalid (30%) – peamiselt Delfi ja Postimees

Raadiosaated ja –klipid (29%) – peamiselt uudistesaaed

Üleriigilise levikuga ajalehed (23%) – peamiselt Postimees

Sotsiaalmeedia (19%) – peamiselt Facebook

Traditsioonilise massimeedia tähtsus ajas vähenenud, sotsiaalmeedia tähtsus suurenenud (eriti nooremate seas).

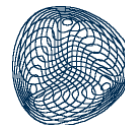
40+ inimeste jaoks konkurentsitult kõige olulisemad traditsioonilised massimeediakanalid (eriti TV), nooremate jaoks veebikanalid samaväärselt tähtsad.

Muukeelsete puhul kasutatud teabeallikaid vähem, 9% pole endale vajalikku teavet saanud.

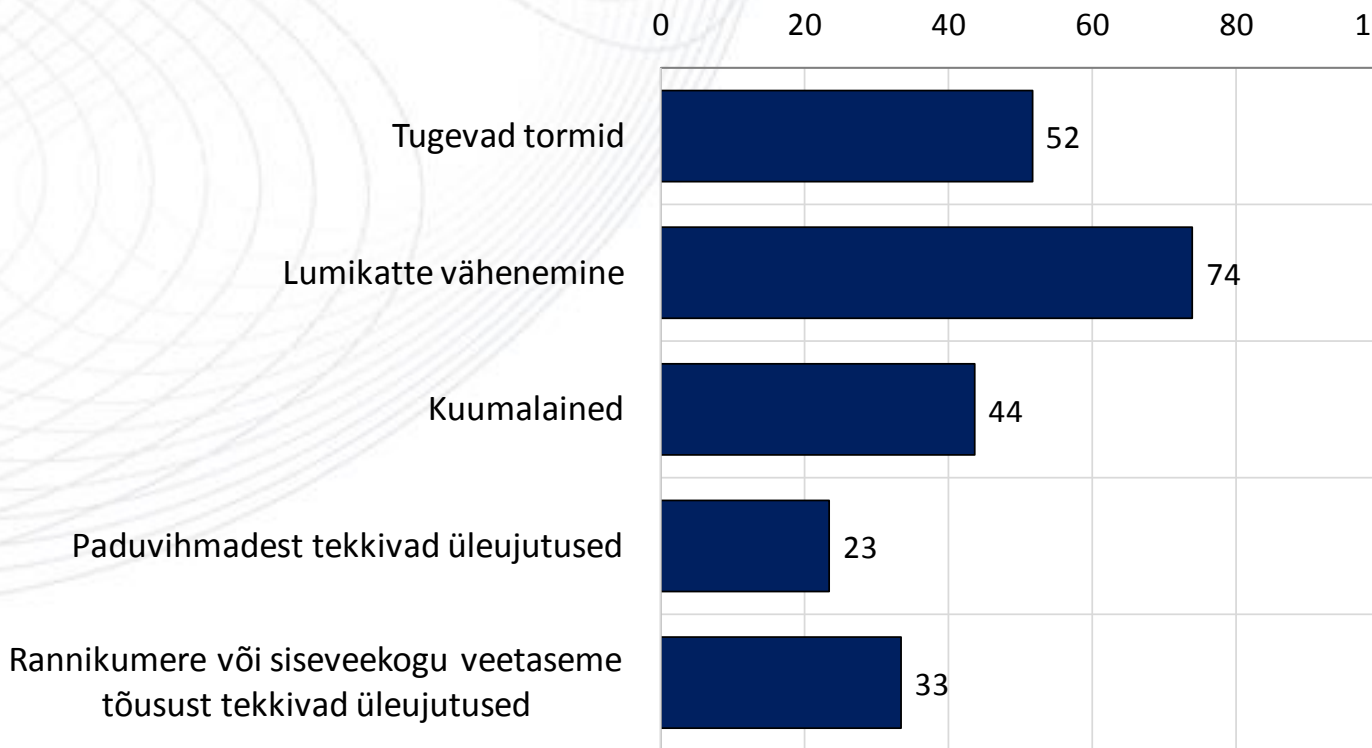
Keskkonna teemadel **puuduvad tugevad arvamusiidrid**.

Keskkonnavaaldkonna institutsioonidest usaldatakse kõige enam tuntumaid: loodusmuuseumi (usaldab 74%), ilmateenistust (71%) ning RMK-d (69%).

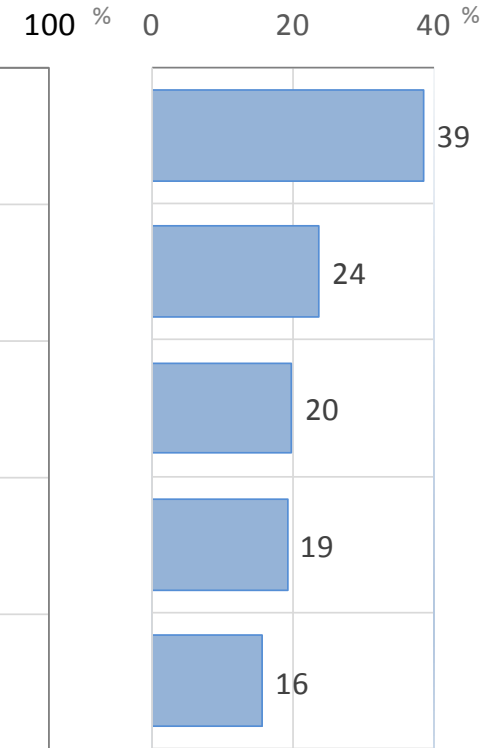
Äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemist on täheldatud, kuid ohtu selles enamasti ei nähta

On elu jooksul täheldanud äärmuslike ilmastikunähtuse sagenemist Eestis

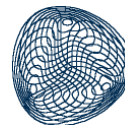

Peab enda jaoks potentsiaalseks ohuks

Lumikatte vähenemine ohustab elanike arvates hobidega tegelemist, kuumalained toovad kaasa terviseprobleeme, tormid ja üleujutused varalist kahju.

Teadlikkus kliimamuutuste mõjudest on madal, kuid hoiakud optimistlikud

Kuivõrd hästi olete Te kursis kliimamuutuste mõjudega Eesti keskkonnale?

Väga hästi 4%

Küllaltki hästi 36%

Pigem halvasti 44%

Väga halvasti 8%

Ei oska öelda 8%

Vähem on kursis Ida-Virumaa elanikud

Kas kliimamuutuste tagajärjed on Eesti jaoks tõsine probleem?

Jah, kindlasti 10%

Pigem jah 31%

Pigem mitte 46%

Kindasti mitte 8%

Ei oska öelda 5%

Tõsiseks probleemiks peavad sagedamini naised, Lääne- ja Lõuna-Eesti elanikud, maa-asulate elanikud

Kas äärmuslikud ilmastikunähtused on praegu ohuks Eesti elanike tervisele?

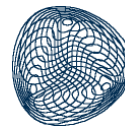
Jah 24%

Ei 64%

Ei oska öelda 12%

Äärmuslikest ilmastikunähtustest põhjustatud hädaolukorrad

Äärmuslike ilmastikunähtuste esinemise olukorras

arvas end tõenäoliselt vajavat ametiasutuste abi **19%** elanikest (eelkõige eakamad, muukeelsed, väikelinnade elanikud)

53% arvab, et tuleb tõenäoliselt toime ise või sugulaste-tuttavate abiga

Iseenda oskusi ja valmisolekut äärmuslike ilmastikunähtuste esinemise olukorras enda ja oma lähedaste tervist ja vara kaitsta peab heaks **62%** ja halvaks **27%** elanikkonnast.

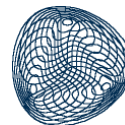
Eesti riigi valmisolekut tulla toime äärmuslikest ilmastikuoludest tingitud hädaolukordadega peab heaks **49%** ning halvaks **35%** elanikest.

Peamiste vastutajatena hädaolukordade lahendamisel nähakse päästeametit (64%), KOV-e (56%) ning keskvalitsust (54%).

Mõnevõrra **vähem olulisena nähti inimeste omavastutust** (mainis kolme peamise seas 44%).

Kõige enam usaldatakse hädaolukordade lahendamisel päästeametit (usaldab 93%) ja kiirabi (91%), mõnevõrra vähem politseid (82%) ja kaitseliitu/kaitseväge (75%), veelgi vähem KOV-e (67%) ja keskvalitsust (57%).

Eesti elanike keskkonnateadlikkus on suurenenud

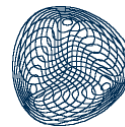
Keskkonnateadlikkuse indeksi (max 100 punkti) komponendid:

Hoiakud (10 punkti);

Teadlikkus (20 punkti)

Käitumine (70 punkti).

	2012	2014	2016
Elektritootmise puhul on kõige olulisem, et see oleks keskkonnale võimalikult väikese kahjuga	4,4	4,1	4,6
Väga huvitatud infost kogu Eesti keskkonnaseisundi kohta	4,3	3,8	4,6
Peab kogu Eesti kohta käivat keskkonna-alast infot hästi kättesaadavaks	6,4	7,4	7,4
Hindab oma käitumist väga keskkonnateadlikuks	3	4	3,4
Sordib sageli prügi (lähtudes KK aspektist)	6,1	5,7	6,2
Eelistab sageli autoga sõitmise asemel liigelda jalgsi/jalgrattaga/ühistranspordiga (lähtudes KK aspektist)	1,9	1,2	2,3
Viib sageli ohtlikud jäätmed selleks ettenähtud kogumiskohta (lähtudes KK aspektist)	6,7	6,8	6,5
Ostab sageli öko/mahe/kasutatud tooteid (lähtudes KK aspektist)	1,5	0,9	2,6
Kasutab sageli poest kauba koju toomiseks kaasavõetud kotti (lähtudes KK aspektist)	3,6	3,6	4,4
Indeks:	37,9	37,5	42,0

KESKKONNAMINISTEERIUM

Tänan!

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS